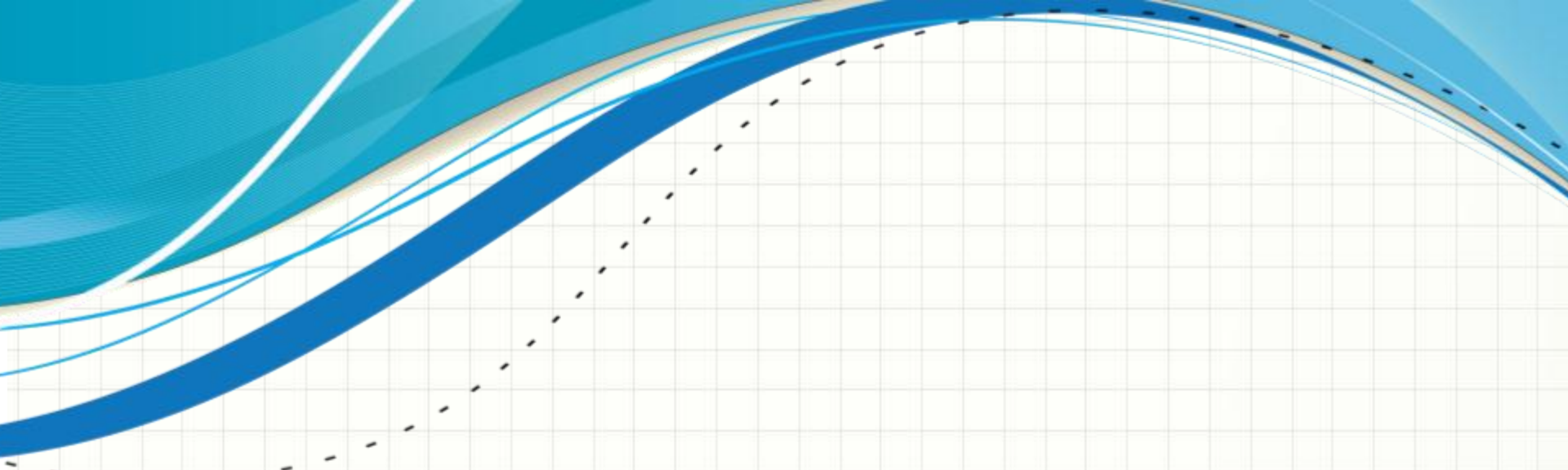

PROGRAM GELİŞTİRMENİN ÖĞELERİ

DOÇ.DR. MEHMET ERDOĞAN

-
- Program geliştirme modeli
 - Kazanımlar (Yatay – Dikey İlişki)
 - Yeterliğe dayalı kazanım yazma
 - İçerik (İçerik tasarım yaklaşımları)
 - Öğrenme Öğretme Süreçleri
 - Çekirdek, piramit, modüler, soruna dayalı, sarmal ve lineer içerik tasarımı
 - Ölçme Değerlendirme
 - Giriş & Süreç & Sonuç

PROGRAM GELİŞTİRME MODELİ

Kaynaklar

Birey
Toplum
Konu Alanı

Alanlar

Bilişsel
Duyuşsal
Psikomotor

Amaçlar
(NİÇİN?)

İçerik
(NE?)

Değerlendirme
(NE KADAR?)

Öğretim
Süreçleri
(NASIL)

Ders planı
Öğretim Yöntemleri
Öğretim İlkeleri
Görsel-İşitsel Araçlar
Sınıf içi İletişim
Disiplin

**Resmi
Program**

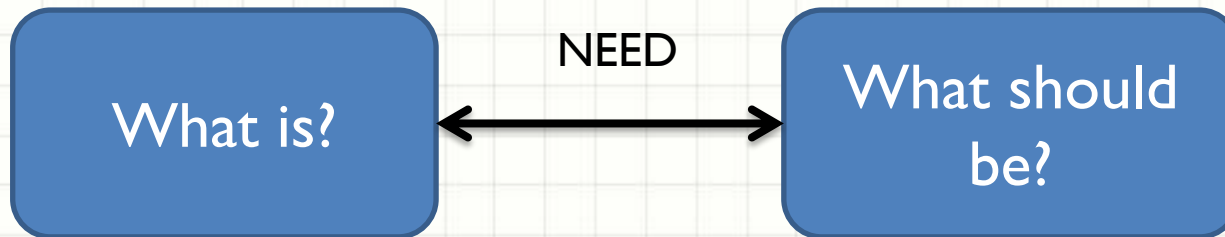
**Değerlendirilen
Program**

**Uygulanan
Program**

ÖRTÜK

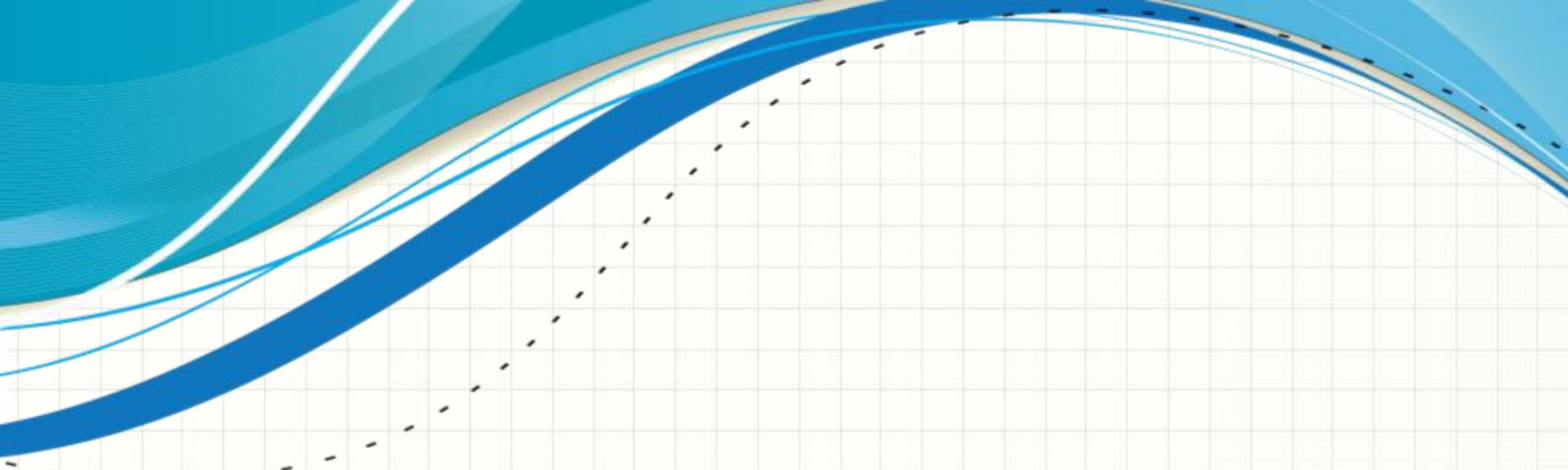
Program Geliştirme – İhtiyaç Analizi

- İhtiyaç analizi
 - Olması gereken ile Olan arasındaki fark
 - Hedeflenen yer ile Geline yer arasındaki fark

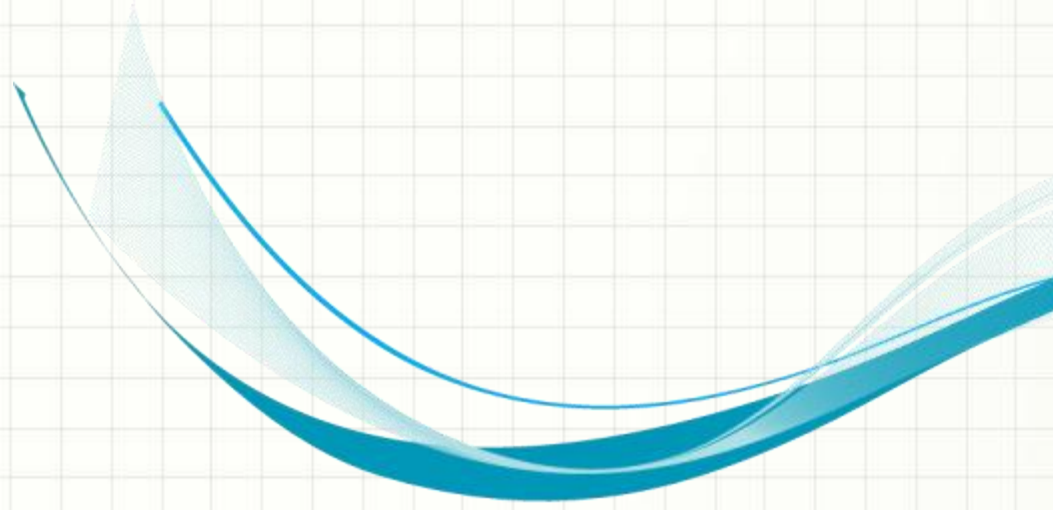
İhtiyaç Analizi

- İhtiyaç Analizi Kimler ile yapılır
 - Paydaşlar (öğrenci, öğretmen, meslek örgütleri, sektör vb)
- İhtiyaç Analiz Teknikleri
 - Delphi Tekniği – Anket Geliştirme
 - Progel (Dacum) Tekniği
 - Gözlem
 - Meslek (iş) Analizi
 - Ölçme Araçları / Testler
 - Görüşme – Grup toplantıları

Kazanımlar (Yatay – Dikey İlişki)

Yeterliğe dayalı kazanım yazma

**Kazanımların belirleyicileri nelerdir?
Temelleri neye dayanır?**

Kazanımların Belirleyicileri

- **Toplum**

- Türk toplumunda var olan sorunların bilinmesi ve bu sorunları çözecek insan gücünün yetiştirilmesi

- **Birey**

- Bireyin doğum ile birlikte getirdiği bilişsel, duyuşsal ve devinişsel özellikleri vardır. Bu özellikler kazandırılacak davranışları belirler.

- **Konu alanı**

- Biyoloji, fizik, kimya, matematik, sosyal bilgiler...vb

Kazanımlar -Yatay

- Planlanan ve düzenlenmiş yaşantılar yolu ile kazandırılması kararlaştırılan bilgi, beceri, tutum, değer ve davranışlar.
 - Uzak (hedefler) kazanımlar;
 - Genel (hedefler) kazanımlar
 - Dersin (hedefler) kazanımları – Özel kazanımlar

Uzak hedefler

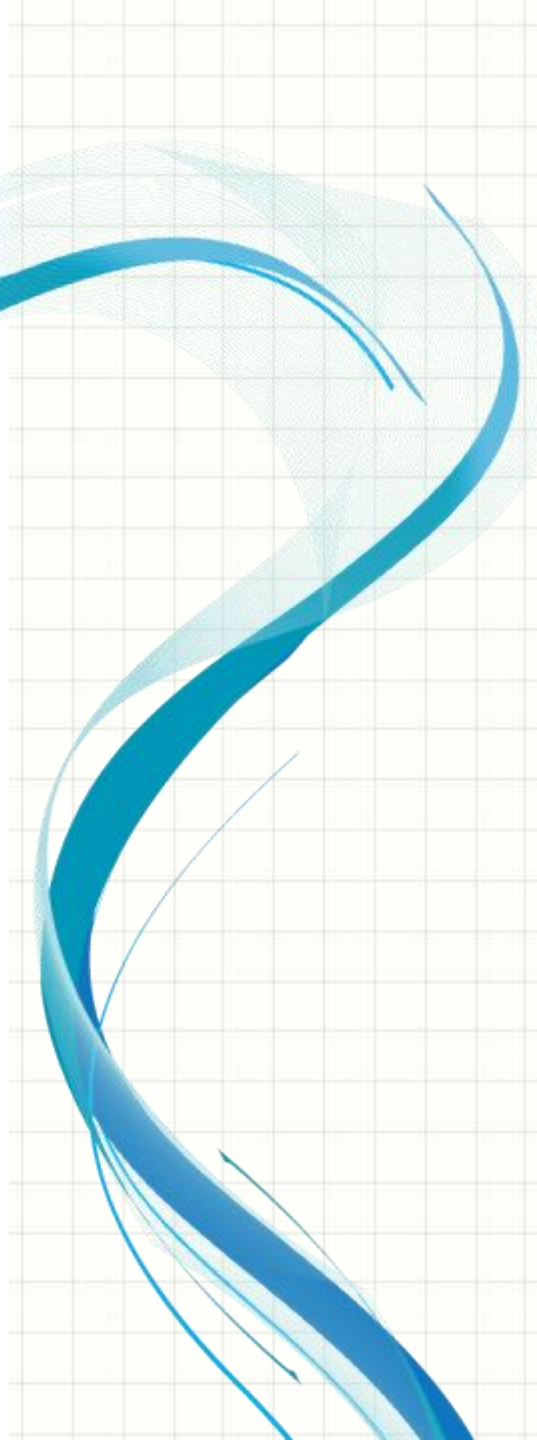
- Devletin politik felsefesini yansıtır
- toplumun politik felsefesini, anayasa doğrultusunda varmak istediği konumu gösteren hedeflerdir.
- Milli Eğitimin amaçları (ulusal eğitim politikası) uzak hedef olarak nitelendirilebilir.

Genel (hedefler) kazanımlar

- Devletin eğitim felsefesini içerir.
- Eğitimin genel hedefi & okulların genel hedefi
- Genel hedefler, uzak hedeflere oranla daha somutturlar.
- Genel hedefler zamana bağlı değişimler de gösterirler.
 - Sanayi Toplumu için genel hedef;
 - Okuma yazma oranını artırma
 - Bilgi toplumları için genel hedef;
 - Bilgisayar okur yazarlığı becerilerini kazandırma olarak söylenebilir.

Dersin (hedefler) kazanımları – Özel kazanımlar

- Ders veya kursta öğrenciye kazandırılması planlanan nitelikler
- Bir öğrencinin yetiştirilmesi için gerekli eğitim durumlarının kararlaştırılmasında ve değerlendirilmesinde kullanılan hedef sözcüğü özel hedefleri ifade etmektedir.

A decorative blue wavy line with a gradient, starting from the bottom left and curving upwards and to the right, ending near the top left. It has a thick central band and thinner, more translucent outer bands.

Kazanımlar – Dikey

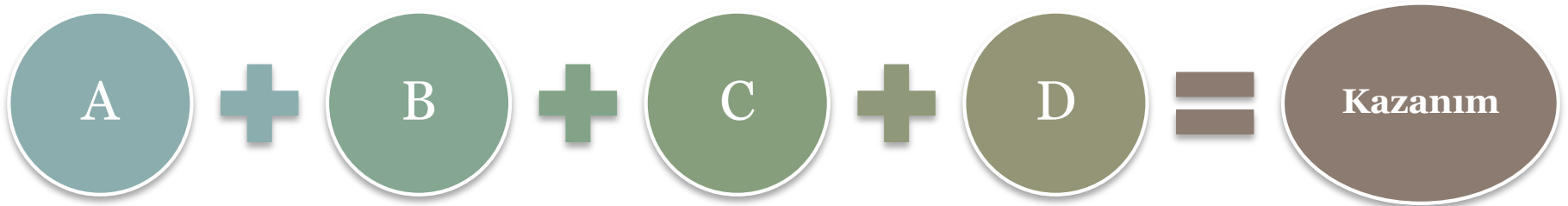
- Bilişsel Alan
- Duyuşsal Alan
- Psikomotor (Devinişsel) Alan

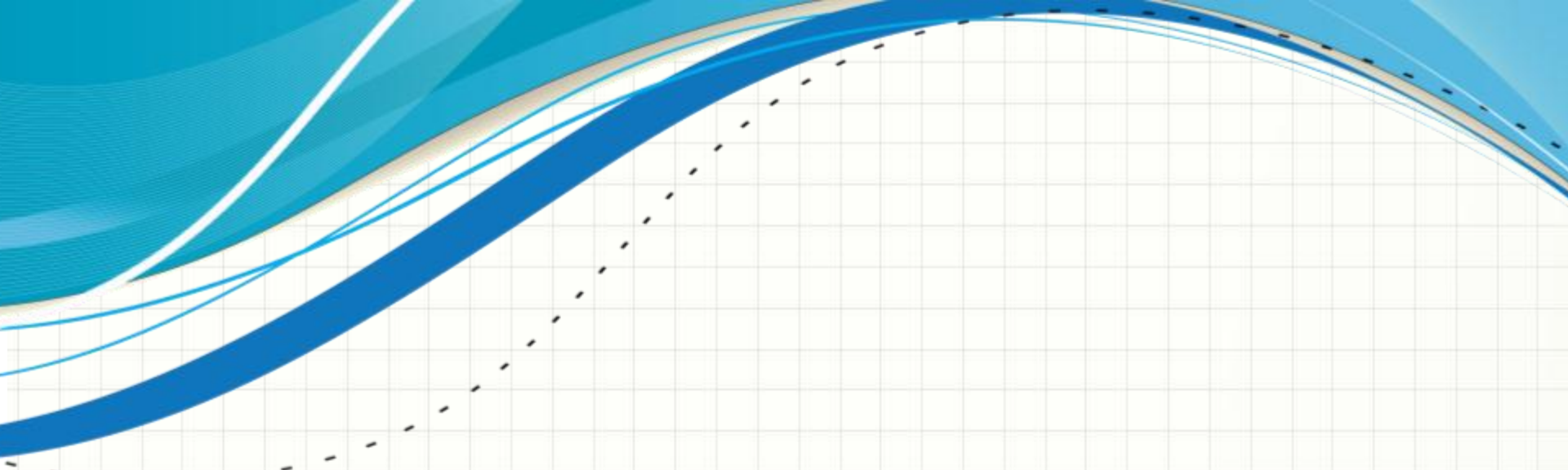
Bilişsel alan	Duyuşsal Alan	Devinişsel Alan
1. Bilgi Kavramlar ve olgular bilgisi Araç-gereç bilgisi Sınıflama ve kategoriler bilgisi Ölçütler bilgisi Yöntem bilgisi İlke ve kuramlar bilgisi	1. Alma Farkında olma Almaya isteklilik Kontrollü-seçidi dikkat	1. Algılama Duyuşsal uyarılma İşaret seçme Çevirme
2. Kavrama Çevirme Yorumlama Öteleme	2. Tepkide bulunma Uysal davranma Karşılık verme isteği gösterme Karşılık vermekten tatmin olma	2. Kurulma Zihinsel kurulma Bedensel kurulma Duygusal kurulma
3. Uygulama	3. Değer verme Bir değeri kabullenmişlik Bir değere düşkünlük Adanmışlık	3. Klavuzla yapma Taklit (klavuzla beraber yapma) Deneme (kendi kendine yapma)
4. Analiz Ögelere dönük analiz İlişkilere dönük analiz Örgütleme ilkelerine dönük analiz	4. Örgütleme Değeri kavramsallaştırma Değer sistemine katma	4. Mekanikleşme
5. Sentez Bir plan yada işlemler takımı önerisi ortaya koyma Soyut ilişkiler takımı geliştirme	5. Kişilik haline getirme Davranış ölçütü haline getirme Karakterlenme	5. Beceri haline getirme Kararsızlığı giderme Otomotik icra
6. Değerlendirme İç ölçütlere göre değerlendirme Dış ölçütler göre değerlendirme		6. Uyum (duruma uyma) 7. Yaratma

Yeterliliğe Dayalı Kazanım Yazma (Robert Mager)

Bölümler	Açıklama	Örnek
Davranış (Neyi yapacak?)	Öğrencinin yapması beklenen; öğrencinin amaca ulaştığının bir göstergesi olarak öğretmenin kabul edeceği istendik öğrenci davranışı	Ankara'nın komşu illerini listeleme
Koşul (Hangi şartlar altında yapacak?)	Davranışın hangi koşullar altında yapılacağı veya yapılmasının beklendiği	Verilen bir dizi il arasından.... (örn. notlara bakmadan, verilen bir haritadan...vb)
Ölçüt (Ne kadar iyi olacak?)	Kabul edilebilir öğrenci performansının ifadesi veya standardı	Komşu illerin tamamının doğru olarak işaretlenmesi / listelenmesi (örn: beş maddeden dördünü; en az %85'ini...vb)

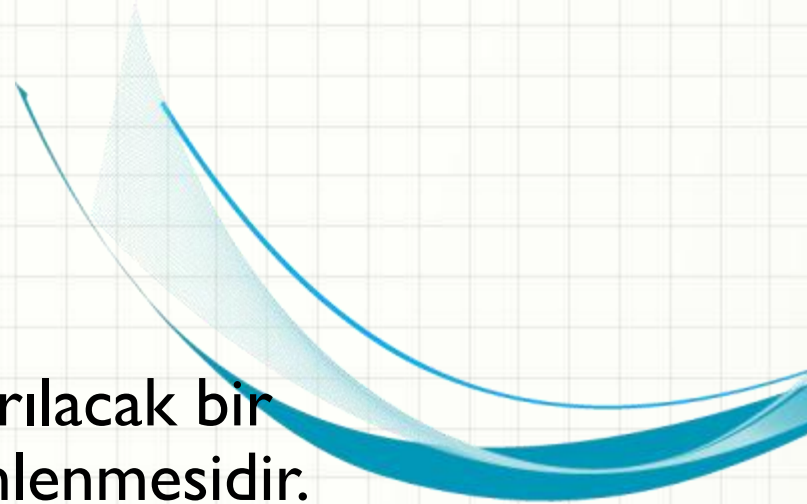
Kazanımların Alfabetesi

İçeriğin Düzenlenmesi

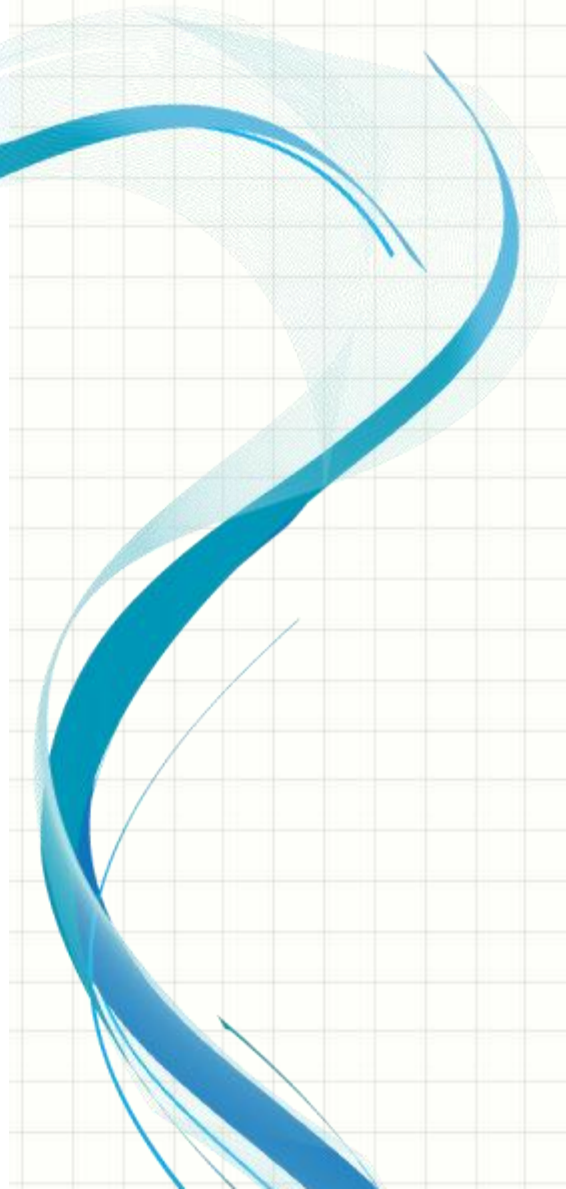
İçerik

- Kazanımların öğrenciye kazandırılacak bir şekilde ünite ve konuların düzenlenmesidir.
- İçerik;
 - Kazanımlarla tutarlı
 - Öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine uygun
 - Somuttan-soyuta
 - Basitten karmaşığa / kolaydan zora
 - Aşamalılık ilkesini dikkate alan (birbirinin ön koşulu)
 - Bilinenden bilinmeyene
 - Anlatım dili açısından öğrencinin düzeyine uygun
- ilkeleri dikkate alınarak planlanmalıdır.

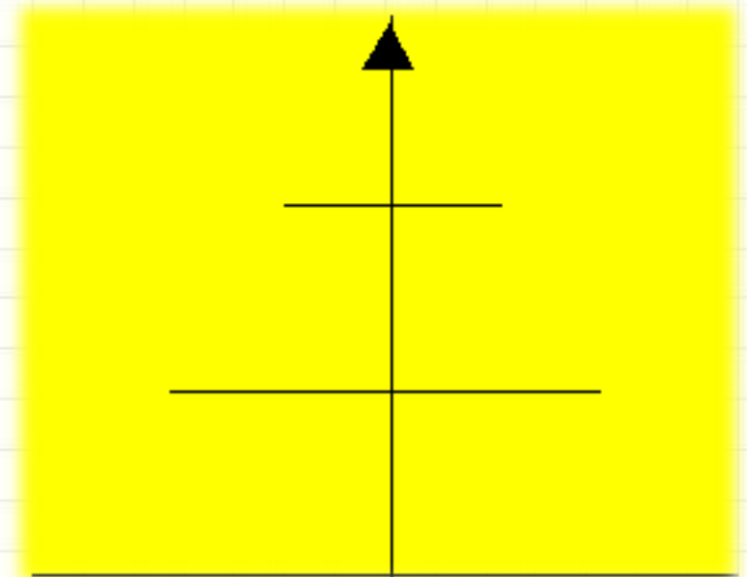
İçerik Düzenleme Yaklaşımları

1. Doğrusal
2. Sarmal
3. Modüler
4. Çekirdek
5. Piramitsel
6. Konu Ağı Proje Merkezli
7. Sorgulama Merkezli

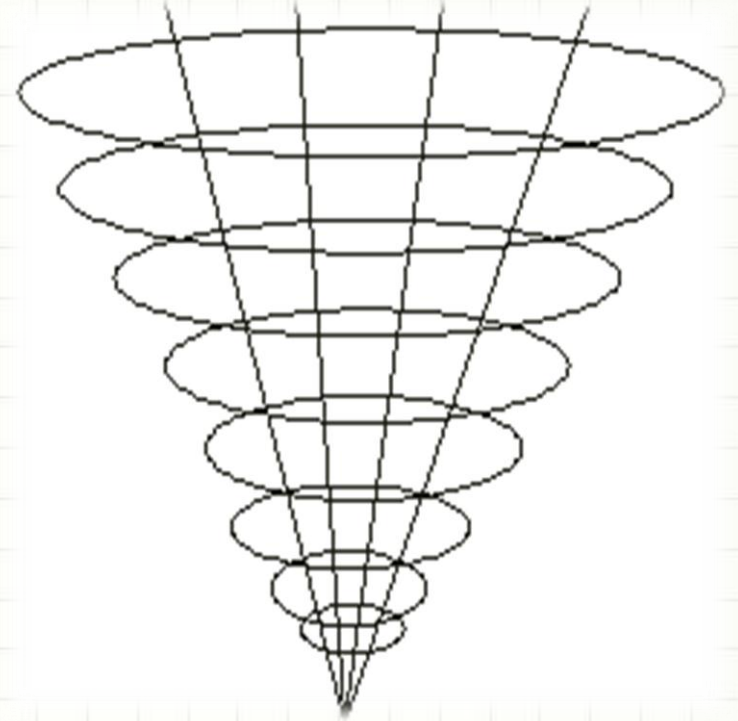
Doğrusal Programlama Yaklaşımı

- Birbiri ile ardışık, sıralı, yakın ilişkili ve zorunlu ya da ön koşul öğrenmelerin ağırlıkta olduğu konuların düzenlenmesinde kullanılır.
- Aşamalılık özelliği taşıyan dersler için kullanılır.
 - Hayat Bilgisi

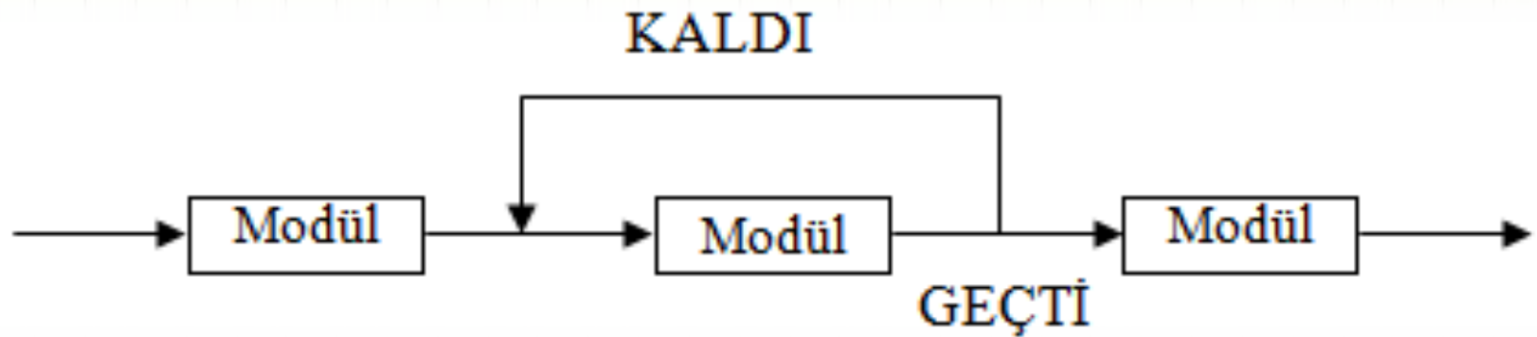
Sarmal Programlama Yaklaşımı

- Konuların yeri geldikçe tekrarlandığı, konuların kendi içinde ve birbiri ile ilişkisinin bulunduğu bir programlama yaklaşımı.
 - Dil öğretimi

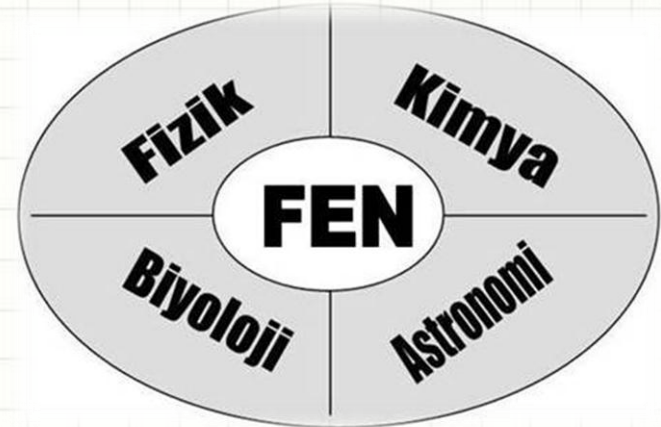
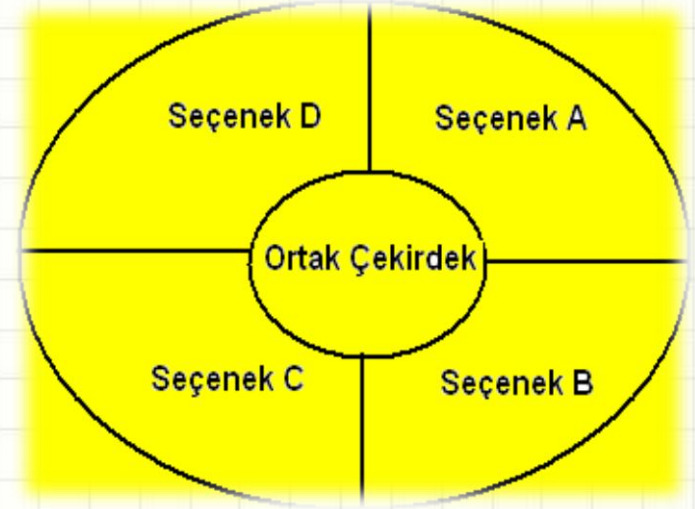
Modüler Programlama Yaklaşımı

- İçerik düzenlenirken konular öbekler, üniteler halinde düzenlenir. Bu öbeklerin (ya da modüllerin) birbiriyle ilişkili olması beklenmez.
 - Mesleki ve Teknik Eğitim

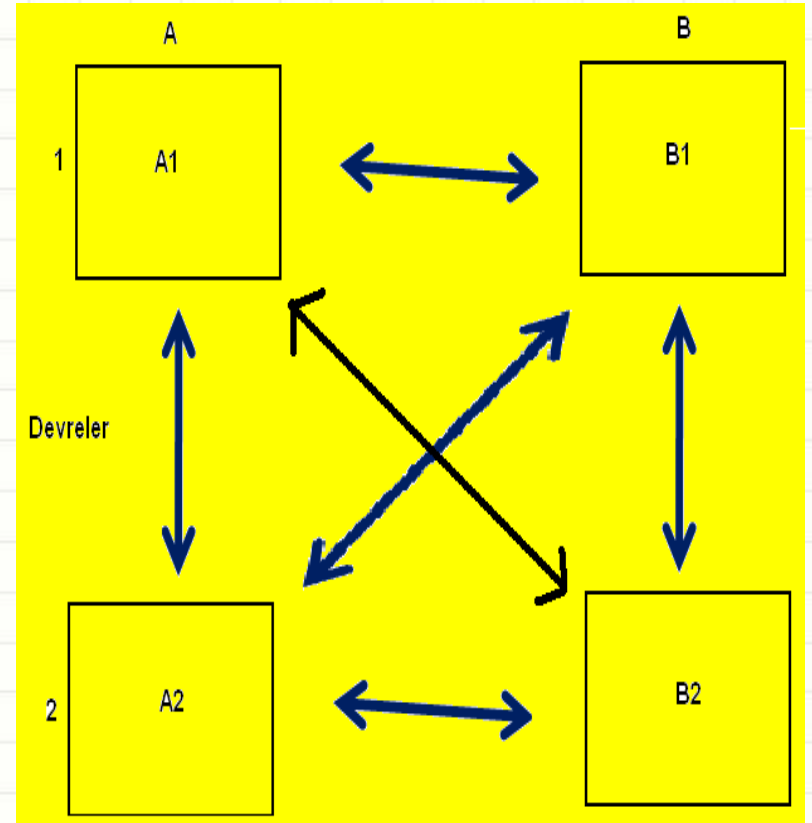
Çekirdek Programlama Yaklaşımı

- Çekirdek programda ise ilk önce ortak öğrenilecek konular verilir.
- Sonra öğrencilere seçenekler sunularak İlgi duyduğu alanlarda ders almaları sağlanabilir.

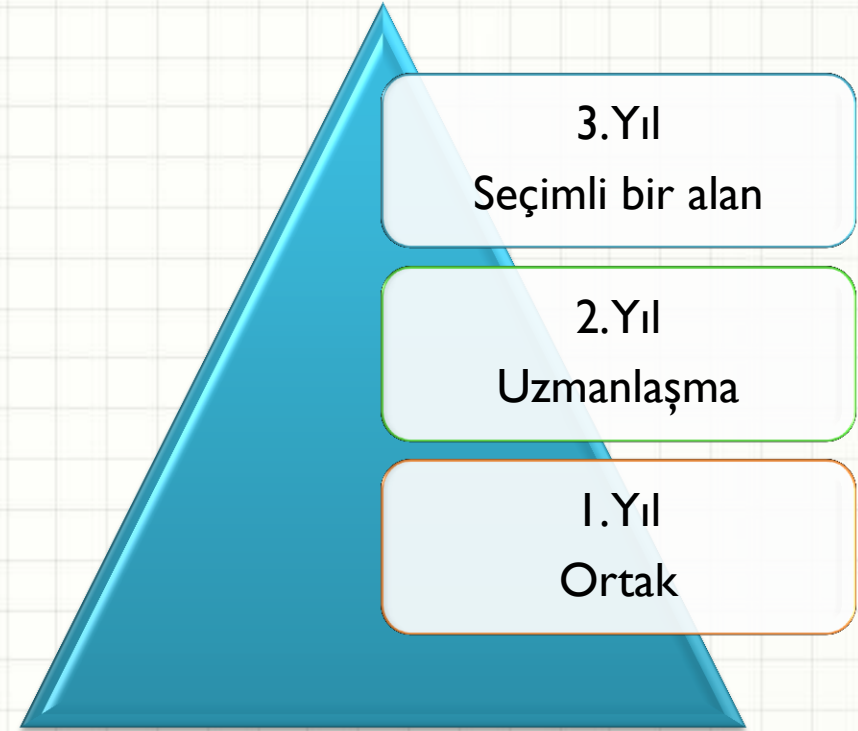
Konu ağı –Proje Merkezli Programlama Yaklaşımı

- Konu Ağı-Proje merkezli program yaklaşımında öğrencilere konuların ağı bir harita gibi çıkartılıp verilir ve belirli zamanlarda nerelerde olmaları gerektiği söylenir.

Piramitsel Programlama Yaklaşımı

- İlk yıllarda geniş tabanlı konuların yer alması, ileriki yıllarda alanın gittikçe daralarak uzmanlaşmanın küçük birimlerde olması söz konusudur.

Sorgulama Merkezli Programlama Yaklaşımı

- Baştan içerik belli değildir. İçerik düzenlemesi öğrencilerin ihtiyaçları ve sorularına göre oluşturulur.

Öğretme-Öğrenme Süreci

- Kazanımlara nasıl ulaşılacak?
- Eğitim durumlarının planlanması
 - Öğrenci ve öğretmenin öğretme-öğrenme sürecinde geliştirdiği tüm etkinlikler

UYGUN
ÖĞRETMENLİK
DAVRANIŞLARI

UYGUN YÖNTEM
VE TEKNİKLER

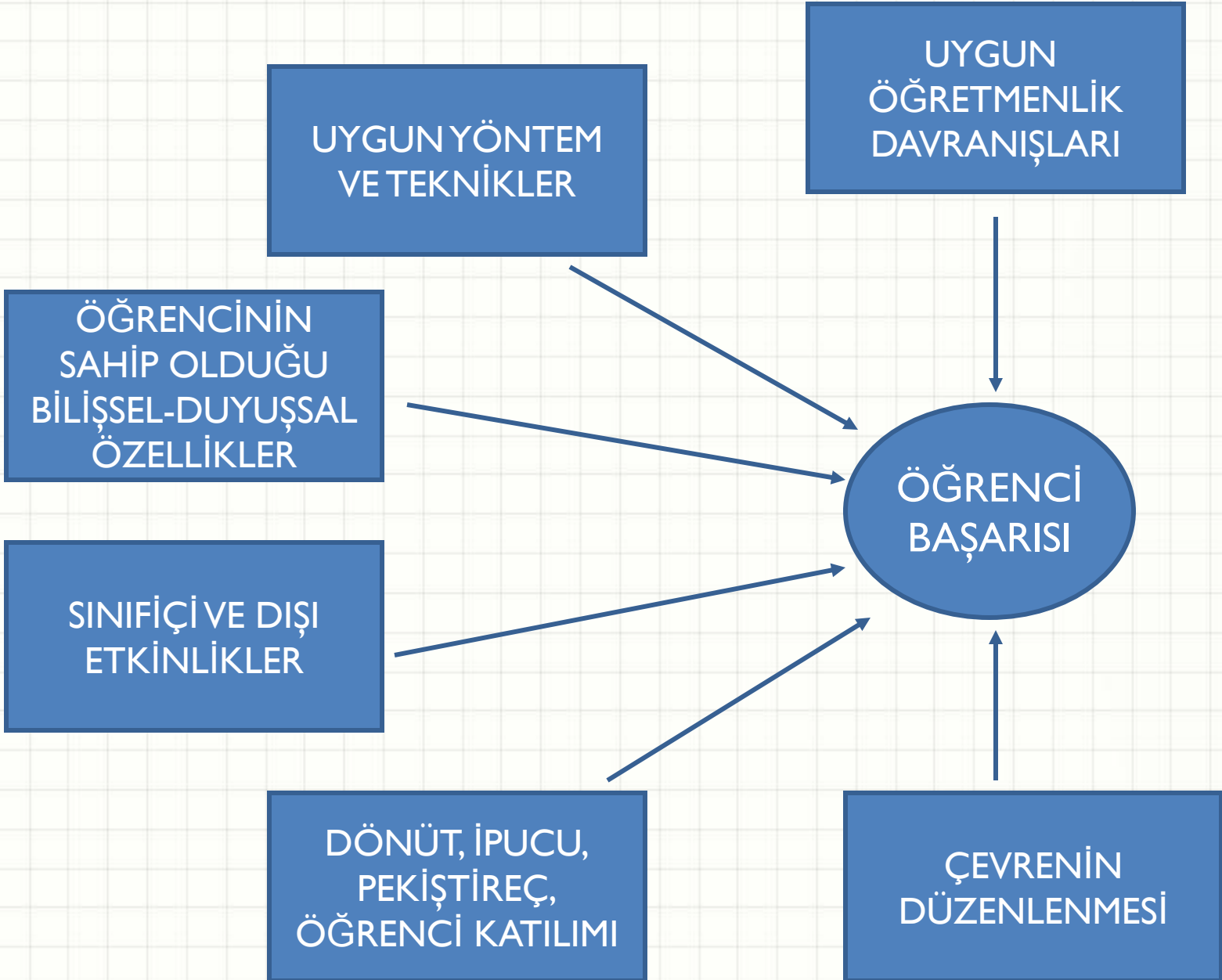
ÖĞRENCİNİN
SAHİP OLDUĞU
BİLİŞSEL-DUYUŞSAL
ÖZELLİKLER

SINIFIÇI VE DIŞI
ETKİNLİKLER

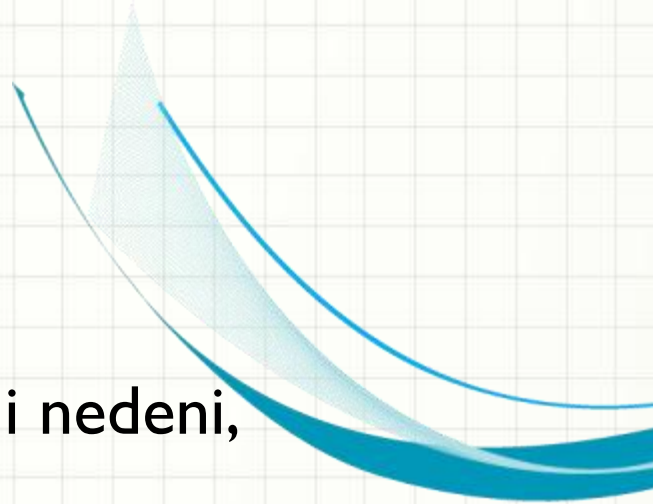
DÖNÜT, İPUCU,
PEKİŞTİREÇ,
ÖĞRENCİ KATILIMI

ÖĞRENCİ
BAŞARISI

ÇEVRENİN
DÜZENLENMESİ

AKTİF ÖĞRENME

Anlattığınız dersin unutulmasının en önemli nedeni,

- Öğretmenin konuşma hızı ile öğrencilerin dinleme hızı arasındaki farklılıktır.
 - Çoğu öğretmen dk'da yaklaşık 100-200 kelime kullanarak konuşmaktadır
 - Öğrenciler, bütün dikkatleri ile dk.'da 50 veya 100 kelime dinleyebilmektedir.
- Yapılan araştırmalar göstermektedir ki,
 - Öğrenciler ilk on dk'da dikkatlerini %70 oranında toplayabildikleri halde bu oran son on dk'da %20'ye düşmektedir.

Akılda kalan öğrenmelerin ...

Öğrenme etkinlikleri (insanların hatırladıkları)

Okuduklarımızın %10

İşittiklerimizin %20

Gördüklerimizin %30

Görüp işittiklerimizin %50

Söyleyip
yazdıklarımızın %70

Yaptıklarımızın %90

Öğrenme Çıktıları (insanların yapabildikleri)

Tanımlama,
Listeleme,
Açıklama

Uygulama
Gösterme

Analiz, sentez
değerlendirme

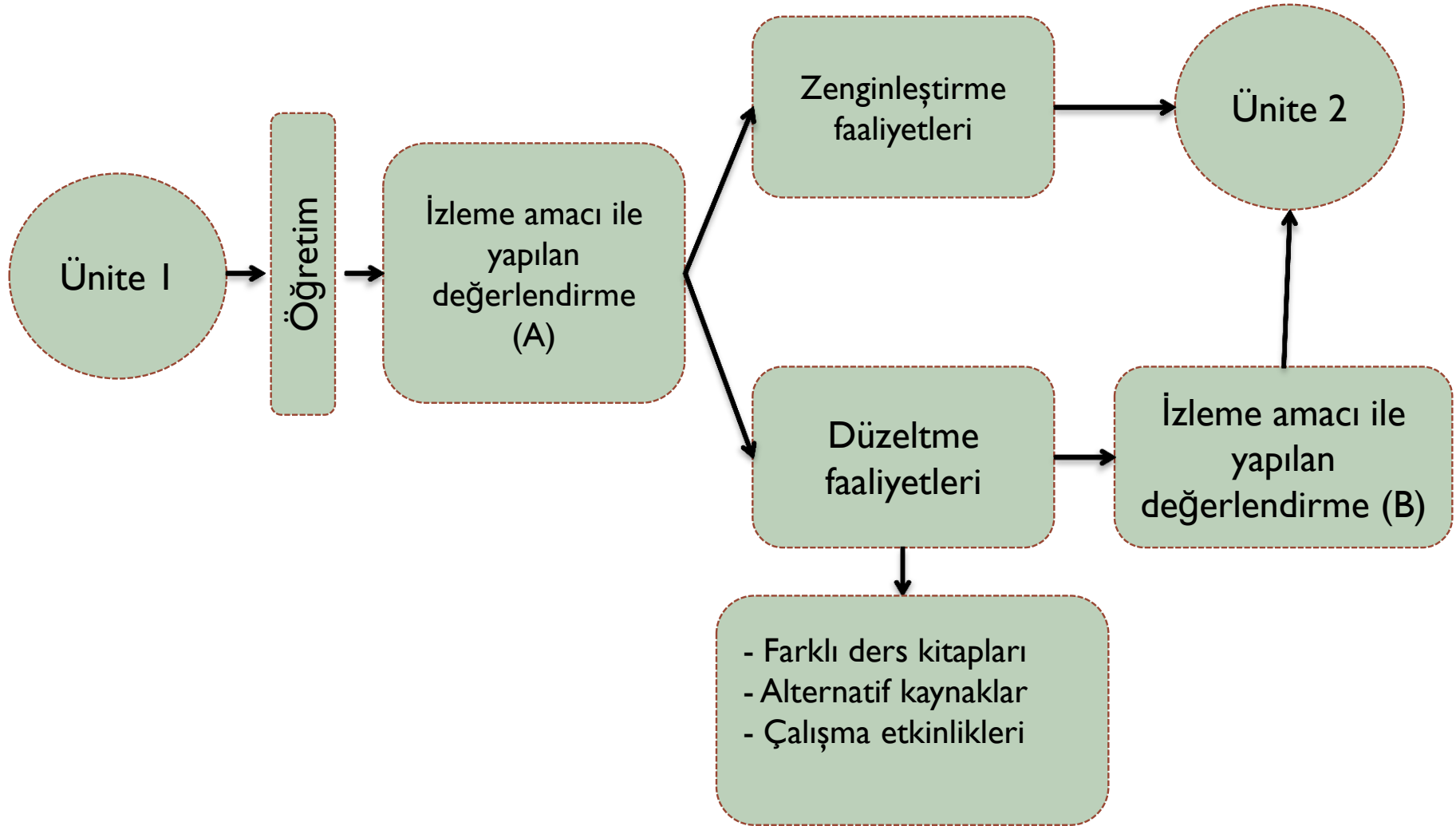
Pasif
Öğrenme

Aktif Öğrenme

TAM ÖĞRENME

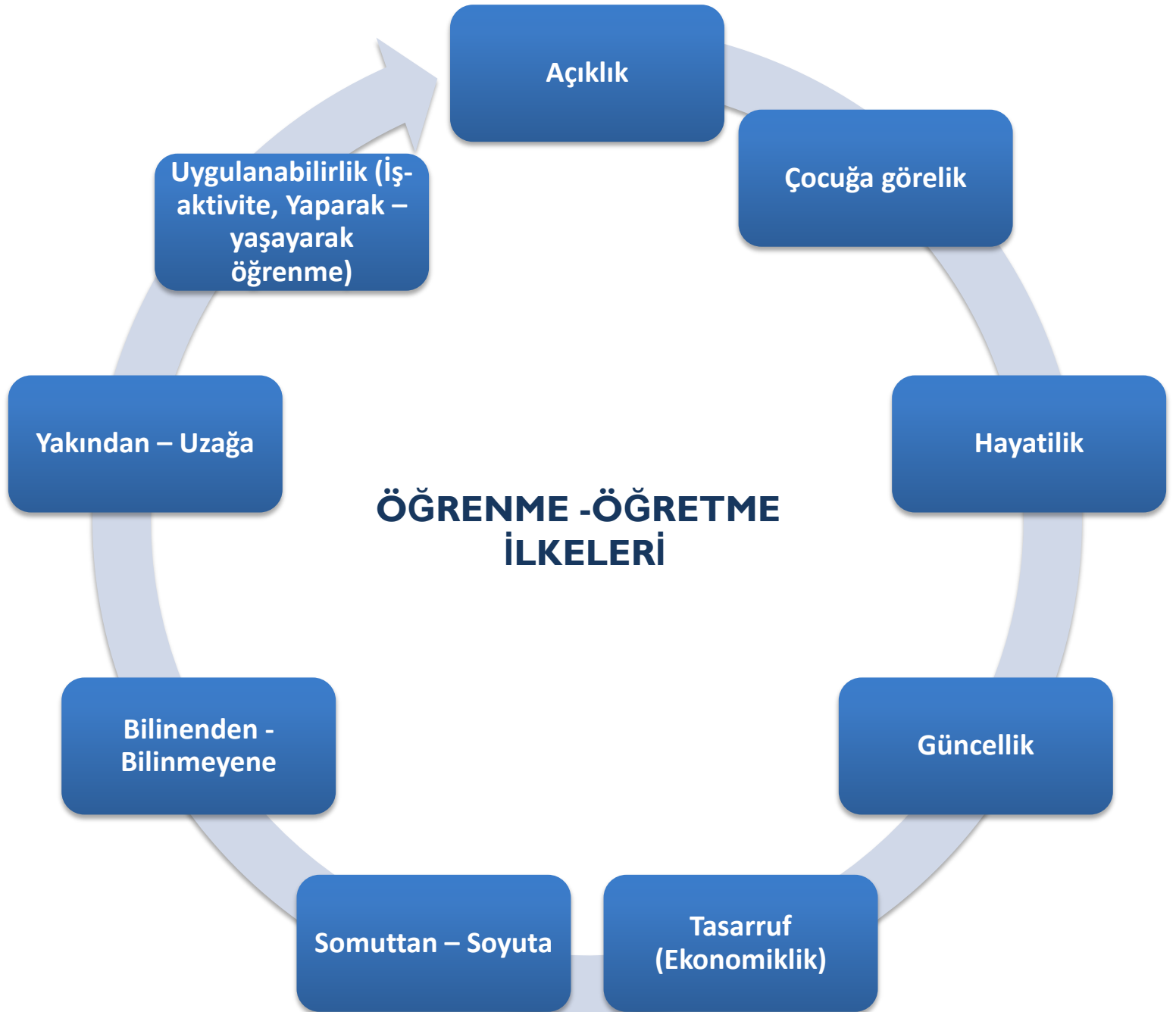
- İyi veya kötü öğrenci yoktur, hızlı veya yavaş öğrenen öğrenci vardır
- İşin başından itibaren olumlu öğrenme koşulları sağlanmış ise dünyada herhangi belli bir kişinin öğrenebileceği her şeyi hemen hemen herkes öğrenebilir.
- Tüm öğrenciler yeterli zaman ve uygun koşullar sağlanırsa öğrenirler.

Dönüt – düzeltme ve zenginleştirme faaliyetleri

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

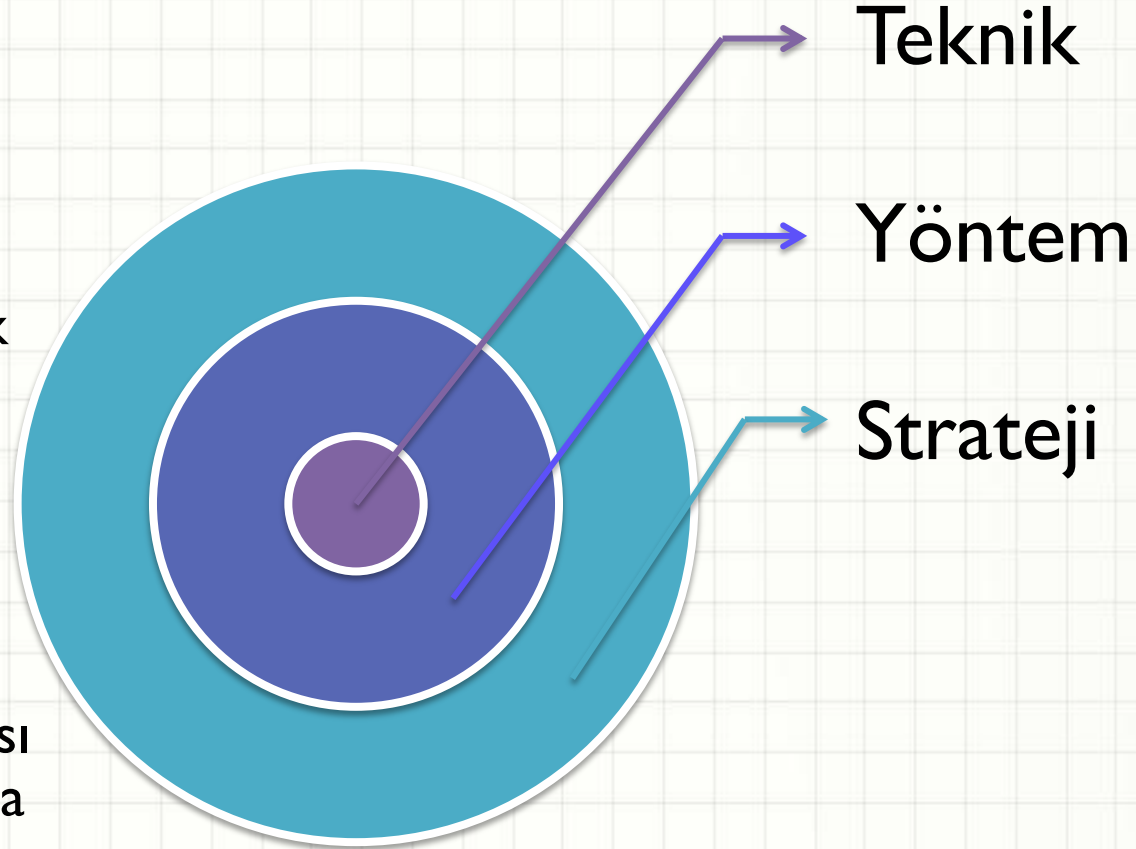

Strateji-Yöntem-Teknik

Strateji: Hedefe ulaşmak için seçilen **en genel yol** yada yollar bütünü

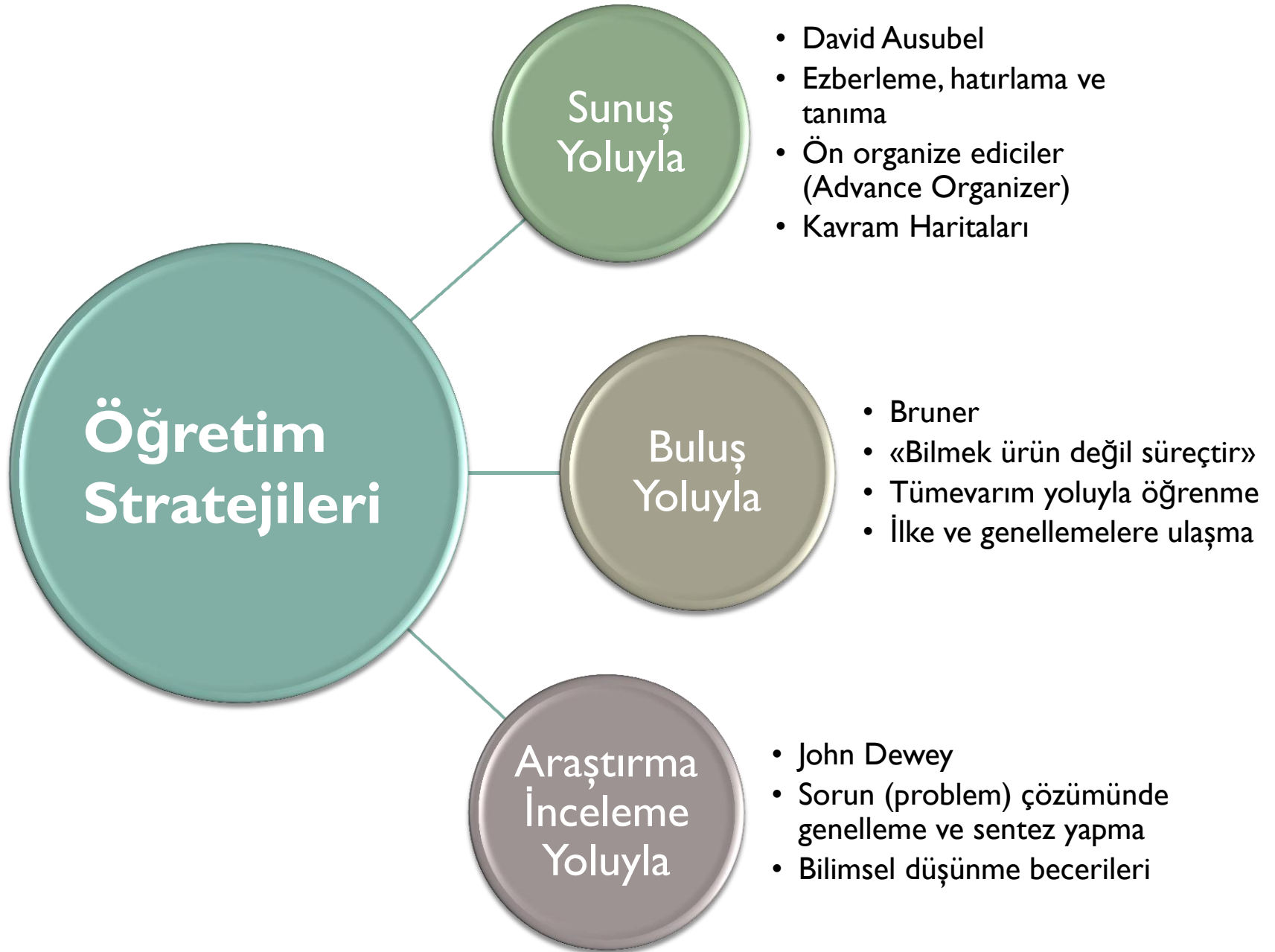
Yöntem: Bir **konuyu** öğrenmek veya öğretmek için “bilinçli olarak seçilen ve izlenen düzenli en kısa yol”

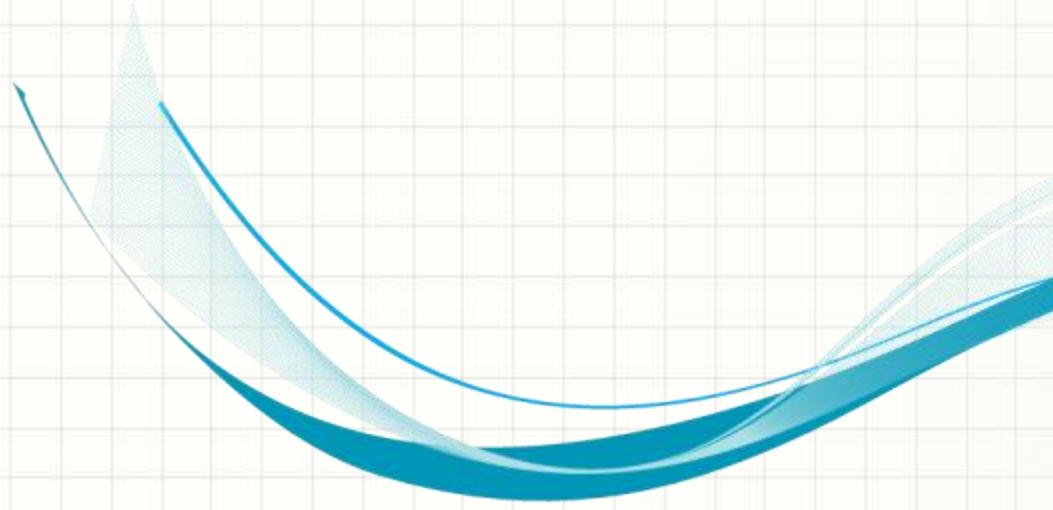
Teknik: Bir “öğretim **etkinliği** için başvurulması gereken beceri, işlem ya da yol”

Öğretim Stratejisi

- ▶ “*Nasıl öğretilim?*”
 - ▶ Sunuş Yolu ile Öğretim Stratejisi
 - ▶ Buluş Yolu ile Öğretim Stratejisi
 - ▶ Araştırma Yolu ile Öğretim Stratejisi
- ▶ “*Hangi yöntemi nasıl kullanalım?*”
 - ▶ Öğretim yöntemlerinin seçimine ışık tutar.

**Öğrenme-öğretme durumlarınızı
planlarken hangi stratejiyi kullanmayı
tercih ediyorsunuz? Neden?**

A decorative blue wavy line with a gradient, starting from the top left and curving downwards towards the bottom left, with a lighter blue shadow behind it.

**Öğrenme-öğretme
durumlarını belirken sadece
strateji seçimi yeterli midir?**

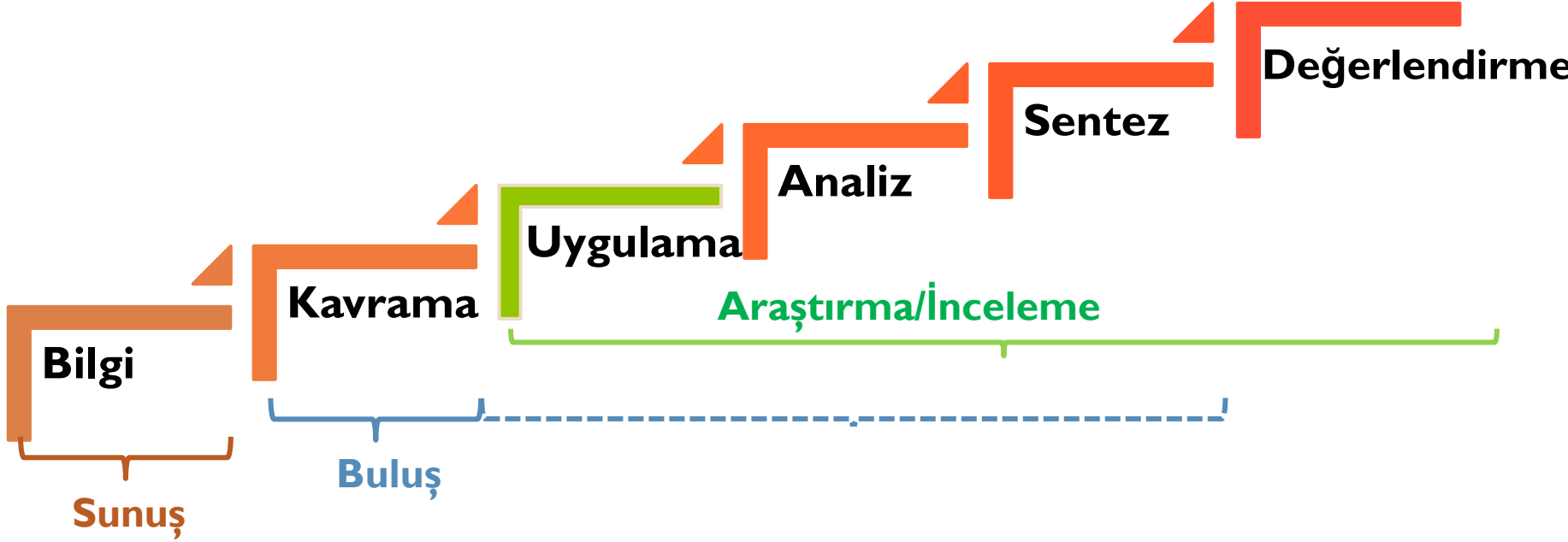
***Öğretim stratejileri tek başına
eğitim durumlarını belirlemez.***

Öğretim stratejileri tek başına eğitim durumlarını belirlemez.

Öğretim Stratejisi

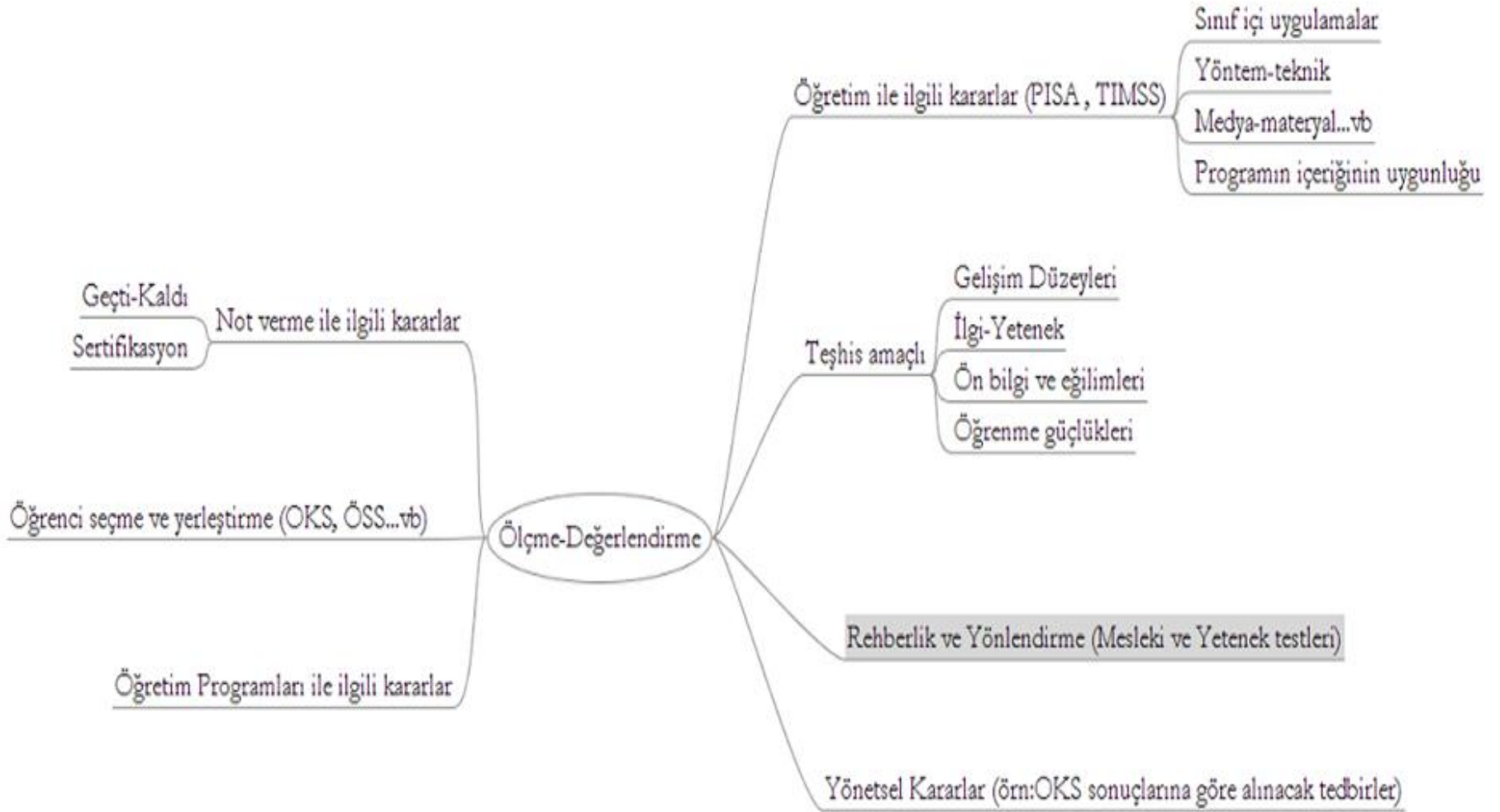
Kazanım Özellikleri

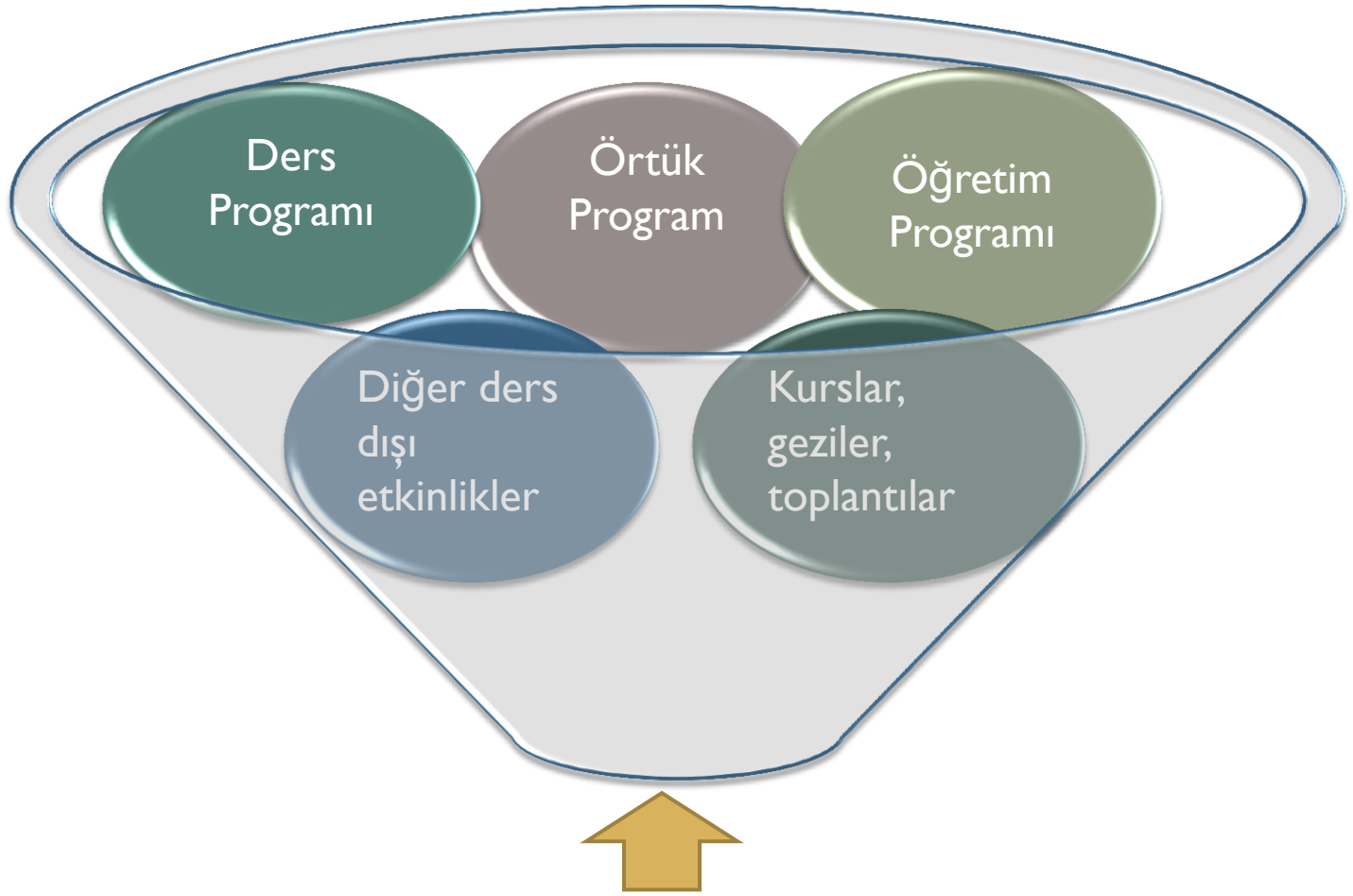
Ölçme-Değerlendirme

- Kazanımların hangi ölçüde / ne kadar ulaşıldığının belirlenmesi
- Değerlendirme, öğrencilerin;
 - *Giriş* (ön bilgi ve birikim)
 - *Süreç* (öğretimin etkililiği)
 - *Sonuç* (kazanımlar)
- davranışlarını ortaya koymak

Eğitim Programı

- Öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği
- İstendik hedef ve davranışların kazanılması için stratejilerin belirlendiği yazılı döküman ya da eylem planı
- Eğitimi düzenleyen ve yönlendiren sistem
- Okulun rehberliği ve gözetiminde çocuklar için düzenlenen tüm faaliyetler
- Öğrenme programı

Posner`in Eğitim Programı Sınıflaması

**Resmi
(kuramsal,
açık, yazılı)
program**

**İşlevsel
(gözlenen,
gerçekleşen,
uygulanan)
program**

**İhmal
edilen
(geçersiz,
görmezden
gelenen)
program**

**Örtük (gizli,
yazılı
olmayan)
program**

**Ekstra
program**

Resmi (Kuramsal, Açık, Yazılı) Program

- Tanımlanmıştır.
- Yazılı bir doküman haline getirilerek eğitim otoritelerince onaylanmış ve okullara gönderilmiştir.
- Eğitim felsefesini ve politikasını yansıtır, resmidir, teoriktir, açık ve ilan edilmiştir.
- Tasarıdır, varsayımsal olarak olması gerekeni ortaya koyar.

İşlevsel (Uygulanan) Program

- ❑ Okulda öğretmenler aracılığıyla uygulamaya konulan programdır.
- ❑ Okuldan okula farklılık gösterebilir.
- ❑ Kuramın uygulamaya dönüşmesidir.
- ❑ Resmi programın okula, çevreye ve öğretmene göre farklılaşmasıdır.
- ❑ Resmi programın uygulamada yaşama geçirilmiş biçimidir. Bu nedenle daha somuttur.

İhmal Edilen (Görmezden Geline) Program

- ❑ Resmi programın atlanan, eksik bırakılan, üstünkörü geçirilen yanlarını oluşturur.
- ❑ Bu durum okulun sahip olduğu olanaklardan ya da öğretmen yeterlik, tutum ve davranışlarından da kaynaklanabilir.

Örtük (Gizli, Yazılı Olmayan) Program

- Resmi programda yazılı olarak yer almayan, kasıtlı olarak düzenlenmemiş ve planlanmamış öğrenmeleri içeren programdır.
- Resmi programı destekleyen ya da engelleyen daha çok okul kültürü ve ikliminden kaynaklanan, kurumdaki bireylerin sahip olduğu inanç, değer, tutum ve yaklaşımlardan doğan program türünü yansıtır.

Ekstra Program

- ❑ Resmi program dışı olan örtük programdan farklı olarak planlı olan; sportif, sanatsal, kültürel etkinlikleri kapsar.
- ❑ Öğretmenlerin gözetim ve rehberliği altındadır.
- ❑ Katılım, gönüllülük esasında dayalıdır.
- ❑ Okulun fazladan düzenlediği çalışmalardır.
- ❑ Okul korosu, öğrenci toplulukları, konferanslar, vb.

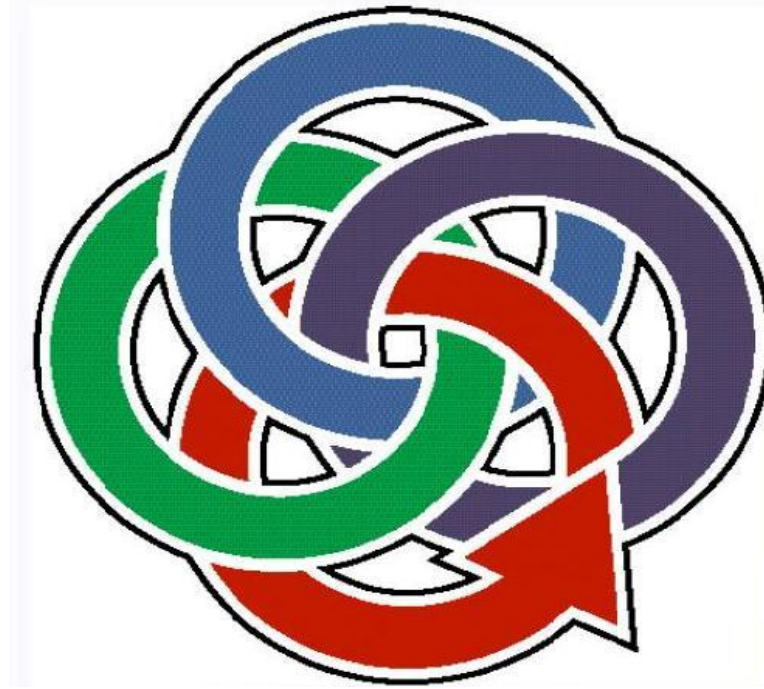
Öğretim Programı

- Eğitim programının amaçlarına hizmet edecek biçimde, belli bir öğretim kademesinin çeşitli sınıflarında bireye belli bilgi kategorileriyle ilişkili olarak okul içinde ya da dışında ne tür yaşantıların sağlanacağını gösteren düzenektir.
- Okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir.

Döngüsel İlişki

Hedefler

İçerik

Ölçme ve
Değerlendirme

Öğrenme-öğretme süreci